

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“

вноситься в Австрії:
 на цілий рік 24 К
 на пів року 12 К
 на чверть року 6 К
 на місяць 2 К

За границю:
 на цілий рік: зі щоденною виставкою 7 доларів або 14 рублів;
 з виставкою двічі в тиждень 6 доларів або 12 рублів; з виставкою щод суботи 5 доларів або 10 руб.
 Поодиноке число по 10 сотників.

Телефон Редакції ч. 1484.
 Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

ХРИСТИЯНСЬКО-СУСПІЛЬНИЙ ДНЕВНИК.

„Вирвеш ми очи і Душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш“, бо рукою ми серце і віра руска. — З Руслянок поляків М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о 5 год по полудні. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельовського ч. 15, II поверх. Експедиція місцезна в Агенції Соколовського ул. Я гайлоньська ч. 8.

Рукописи звертає ся лаш: а попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані є вільні від порта. — Оповістки звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надісланим“ 40 сот. Подяки і привітні донесення по 30 сот. від стрічки.

Голос з Мостеньщини

про листь отвертий Впр. О. Шамбеляна К. Селецького.

Отвертий лист нашого Нестора про моральний занепад нашої суспільности і потребу заради сему лиху, звернув на себе багачість всіх щирих народолюбців. Ось тут подаємо письмо нашого дописця з Мостеньщини, котре доповняє заміти Впр. О. Шамбеляна, а подаємо се тому на передовім місці, бо се справа найважкіша, щоби забрати ся з усею ревностю до морального дивгнення нашого народа. Тільки морально здорові народи мають будучину і тому повинні се мати на тямці всі наші народолюбці. Але тут безрадність не веде до ціли, тут треба діяти.

Ілюстрація до слів Впр. О. Шамбеляна Кириля Селецького.

Я дуже вдячний Впр. О. Шамбелянови за допис про моральний занепад нашої суспільности, напечатану в ч. 169. „Руслана“ в дня 2. серпня 1913. р. Що слова Впр. О. Шамбеляна тверді як скала, нехай буде доказом образець одного села в жовківськім повіті.

На днях оповідав мені досвідний мужик менше більше так: „Колись оно було инакше; люди бояли ся Бога, жили в згоді, світлами не волочили ся, мало потребували і якое оно було.

„Але сатана робив своє; его наганячі поділили селян на ворожі табори, а що нині з того маємо, не треба казати...“

А що прилюдне картаве ляхих обичаїв веде нерав до отями, для того докінчую тут власними поміченнями оповідає чесного му-

жика. Читальня „Просвіти“ — се дім до всего, тільки не для освіти. Пяниця з читальні стрігивши учителя, кричить: „Заволоко, марш з села!“ Кружок „Сільского Господаря“ оживлює раз в рік ремунерований прелегент, а матеріяльно користають тільки богачі, бо мовляв ми господарі, а тамті що? А вже найкультуральніше товариство — то „Січ“, якого члени мають повдорювати ся „Гаразд“ замість „Слава Ісусу Христу“. Ті тов-а в своїм гурті видять радо лишень тих, що самолюбні змаганя їх проводирів терплять і в тім напрямі їх підбадьорують. Признане від них для ревунів таке: алеж він тіпає, тіпає — такого нам треба.

З русофільских організацій є ту читальня „Качковського“ і „Русская Дружина“. Їхні члени побіч інших деморалізаційних подвиговів вельми ненавидять своїх суперників, а прилюдно свій хуліганізм виріжуюють „трицвітними бивдами“. Отже деморалізація у перших і других в повнім розцвіті! Процеси, пиянство, волокитство, лож і месть — се найкрасші цвіти в сій місцевині. Стріляно тут до хат кризь вікна, палено, або кидано в ріку двірське сіно, палено стося в лісі і окрадано двірське майно так, що власник дібр був приневолений все продати і вихати з села.

Бл. п. староста Коритовський поставив був в 1910. р. в місци жандармерию, котра протягом двох літ самоволою розгуляної черни була на час приплішила. За мнимо надужити урядової власти, при регульованю вишкочив відносин, інтерпельовано тоді міністрів крайової оборони і внутрішних справ.

В наслідок того переслужано мнимо покривджених, а нині мужик — культурний здобуток сей — так міркує: Тепер хлоп не дурний, знає, що сойм і парламент, не по-

стать, нікого не боїть ся і бороти ся може, бо се має звідки.

До вірної ілюстрації навести треба і такі, ще свіжі річі: пять злочинних підпалів тільки в однім місяці сего року, обирадане рілних плодів в шіль і сілжотий, чотвори корчми повні пняци як буддєнь, так сьвято, горівка і тютюн як щоденне відживлюване молодежи, на пасовисках череди пастухів, що вікого спокійно не перепустять, процес о 60 сотників, в котрім оден з позовників стратив ціле майно вартости 2.000 К, знасилуване на пасовиску учениці IV. степеня науки, а вкінци обнидане болотом школи і знищене шкільного города в дни 8. серпня с. р. підчас неурисутности управителя школи. Оно мусить так діяти ся, скоро навіть громадска старшина звиває шкільні діти до непослуху учителя. Пастухи-школярі розклали огонь близко шкільного будинку, а на приказ учителя огонь погасили. Тоді два радні накинули ся на учителя, що не его річ в то мішати ся і приказали школярам в друге огонь розжевити. Ось так наші радні помагають учителям виховувати шкільну молодеж. Не даром кажуть: яка громада, така єї рада. Хіба Содома і Гомора могли би тут пускати ся на вводи.

Безрадний.

Потреба засновин нових посад душпастирских.

(Шід роввагу духовним властям і духовьстєву).

Річ ясна, що з приростом числа душ, та нових осад, повстає потреба і більшого числа душпастирів. Славить Бога, наш нарід бажав мати між собою сьвященника, що є о-

знакою великого привязаня нашого народа до Церкви і віри. Та на жаль не все можуть духовні власти вволити бажаню своїх вірних і справа надана в якісь місцевости сьвященника триває ділми літами. Причина тої проволочки лежить в тім, що або люди не можуть стягнути ся відразу на вимаганю високу суму грошей, в котрих би міг будучий сьвященник побирати опісля з відсотків пенсню; або дотичний парох спротивляє ся відлученю того села від парохії задля зменшеня доходів, або ц. к. правительство робить різні перепони в причиня політичних.

Найменше стійкою причиною до проволочки надана в якісь місцевости сьвященника є побоюване, що сьвященник сей або тамтой не буде мати з чого жити. Наколи вже нарід хоче мати свого сьвященника, то звичайно він вже достаточю его вивинює подем парохіяльним, та опісля приходить ему нерав в потреби з помочюю.

Се вже залежить від сьвященника, чи він зуміє собі нарід зеднати. Хто є добрим, ревним сьвященником, тому нарід не дасть загнудити. А лиш такі люди повинні йти на сьвященників, котрі чують ся на силах сповнити як слід свій душпастирський обовязок. В противнім случаю най не нарікають на других, лиш самі на себе, бо они йшли на сьвященника не propter Jesum sed propter esum“.

Впрочім маючи будь що будь 100 К місячної пенсії крім пятимітї, помешканя, паливо, якісь доходи, та звичайно досить великий шмат города і поле, можна прилично вижити, та і діти виховати. Про сальони, позови годі мріти, но їх нам і так не треба! Тоді інакше виглядали би наші парохії, бо сьвященник маючи не велике число душ, міг би добре їх освідомати, як в релігійнім і моральнім дусі, так також повести їх нале-

В. Пачовський: „Ладі й Марені терновий огонь мій“... (Новітня Бібліотека 15—18).

(Дальше).

Третя любка — або іривічно беручи — третій акт ліричної комедії — становить Лейла:

„Як не хочеш мій собою,
 Дружиною бути —
 Дай мені таке трий-зілле,
 Щоб тебе забути.“

Автор іграє легкодушно людскими чувствами, Лейла має дати ему тему „для драми коханнє“, він розлюблив її, зводить, покидає, итворює сто лях і за те все хоче змалювати її як Богічеллі свою Мадонну (ст. 84), забуваючи, що оскверненнями руками не можна тикати ся невинних сьвятощів, бо „святая сьвятим!“

Хто глумить ся в уподобанем над жінками (с. в слабшими істотами) (ст. 85), хто хоче своєю зрадою ломати жите других, сей поступає не по лицарски, не по боярски, не по козацки — — Про одного грецкого співака мовлять, що він по своїм повороті до нареченої, коли покмітив єї зраду і невірність, так допик своїми піснями дочці і батькови, що они в розпукі повісили ся, чи утопили ся; поет тут був о стілько оправданий, що він сам був чесний і вірний, лелівав собі світ краси і любови, а легка наречена зі своїм отцем зруйнували ему сей світ. — Щира любов могла его звести з ума, він в шалі любови (про який так величаво розказує Плятов) міг створити таку всемогучу пісню, що могла убити его ворогів. Фавст —

сей тиочний представник зблуканої молодежи, звів свою Маргариту, зруйнував єї щастє, славу, красу і родину, кинув в обійми злочину — однак вкінци пізнав свій блуд, покаяв ся, хотів лихо направити, та був би уратував іще любовку, коли би не було запізно. „Mir graut's vor dir, Heinrich“ — каже Гетова покрітка й волить смерть.

А герой Пачовського не то що не кає ся, не то що не поправляє ся і не наvertsє ся з дороги злочину, хоть сьвідомий сего, має іще чоло величати своє моральне ледащо будьто би за него ангел і демон били ся. — Нещаслива дівчина умирає, ангел не дав єї души чорному земському демонови — на могилі дівчини лунає кілька цікавих стонів поета (ст. 109. Вікном під вечерню годину, ст. 112. Па третю північ дванадцята била, ст. 114. У сему ніч доц з вітром бив ся, ст. 115. Що ночі я чую — ст. 119. Як стріну фіялку у гаю). Немило і дивно нас длятого вражає, коли серед того всього автор має відвагу свою душу білою звати — зробив він се хибань під впливом образу Котарбінського, а се мені каже догадувати ся, що ціла сеся „драма коханнє“ не пережита автором, але другами, а автор відтворює тут се, що інші творці сотворили. Четверта любка Хризанта

„У любистку купала ся,
 Мила ся в шалві,
 Мала очи ангелїни,
 А солодкість змиї і т. д.“ —

аж гроза переймає на таке наслідоване народної пісні і ва такі смачні порівнана.

Мимо давного плачу і нарікань на могилі Лейлі, поет не вернув на шлях ишній, але йшов дальше по широкій дорозі проступку і

злочину (ст. 145) — однак Хризанта показала вже ему тернисту дорогу чесноти і він починає завертати (ст. 147, ст. 154, ст. 158, ст. 159).

Доперва пята любка Онїлїа зуміла уговкати розгуляного бурлаку і взяла его в свої руки:

„Згадай мене, мое серце,
 Бодай раз на днину,
 А я тебе ізгадаю
 Сім раз на годину“ —

Поет підносить ся, починає мовити як муж, як супруг, як батько (ст. 176, 177, 178), для нього отворив ся давний світ, однак, чи дорога, по котрій він далі йде, се буде дорога чесноти і праці, чи лишень хвилевої відмінї, не можна судити, відаючи, що автор все бере легко, поверховно, фантазує, хоче з сьнів вже мати героїв народних, забуває однак, що до героїства треба іще чогось більше ніж самого рїздва — діти монархів і князів не все є навіть щасливими людьми, а якжеж можна так на сліпо молоти і ніби підшивати ся під патріотичну шубу, тай дітей своїх вже з малку на посьміх виставляти.

* * *

Коли помічуємо тепер жите людскости, находимо в нїм повно бруду, повно нечести і порока, кожда дорога — кожда улица — се широка посїлість розпусти, а чеснота хибаньце десь в далєних селах має свої вузєньки і перлисті стежки.

Тому то і в книжці Пачовського повно буденщини, повно прози, повно порнографії, а як найде ся десять стишків цікавіших, то не

оплатить ся за ними глядіти в тім дикім „пожарищі“, котре хотіло би „терновим огнем“ горіти.

Внутрішнє отже єство книжки означає моральну руїну духа, занепад нашої поезії.

Вішна сторона вірші показує нам і формальний упадок у Пачовського:

Вірші многі є нескладні і не впривнані (ст. 16 3-тїй, ст. 19. 5-тїй, ст. 28. послїдний з долу, ст. 29 1-їй, ст. 151. послїдна строфка).

Р и м и : а) почаївські рими майже на кожній стороні (infinite — ітї, — итї, — ати, — утї, — отї);

б) т. зв. „зворушаючі“ численні: байдуже: дуже, щось: чогось, нїї: йї, собою: тобою, я: моя, твоя: я, тебе:себец полк: Сьвятополк...

в) замість римів асонанца: наджу: важу, (сонце-зорі), хотїс: зумїв, твої: менї, (груди: будє), єї: землі, зрада: правда...

С л о в а многі штучні, новосковані, або чужі, котрі тамбільше равять, коли стануть на найважнійшій місці в стихови с. є в рими: труків, варт, гїлоби, сузірря, оксамїт, в „вічі“, роля, мімова, бюст, шельзонві, осончу, щеруй, чоломкають, Ой прище — прище — прище (...присунь ся мила близче, „уї“, тремлять, мла попугаї, гебановї, завихіль тїльн...)

А к ц е н т и в многах словах дуже не певні, або дуже хибні: жїрби, лбаа, мїл, перлі, рїса, Поляк, будє—будє, лєжа, чїлі, танцем, двїрі, метелиця, сїая, їмя.

(Конець буде).

жито і з народного огляду, бо мав би на се доволі часу. Хто має два, три села і більше до обслуги, той помимо ширшої волі і охоти не є в силі сповнити обов'язків свого звання в нинішніх часах.

Маючи одно село, міг би священник лучше дбати і про своє поле, бо був би прихвильний і з него щось витягнути, а нині бачимо, що звичайно парохіяльні поля заущені, або винаймає ся їх за безцін, бо не маючи достаточного числа челяди не є в силі священник обробити все поле. Дялятого творення окремих хочби в кожнім селі душпастирств првнесло би велику користь для села з релігійного огляду, народного та економічного і просвітнього, бо було би у нас більше інтелігентних одиниць, що могли би прямо працювати для добра Церкви і народу. Наколи народний учитель може якось жити зі своєї скромної пенсії і виховати родину, то чейже не умре в голоду священник, котрий стоїть від народного учителя матеріально о много ліпше хоч би на найгіршій парохії. Однак найбільшою перепоною для утворення нового душпастирства є зложена відповідної суми грошевої на дотацію священника. Та на се є також рада.

Звичайно в потребі лучать ся люди разом. Так треба зробити і в тім случаю. Епископські Ординаріати повинні осунувати фонд на творення нових душпастирських посад. Той фонд повинен складатися з ріжних, певних, сталих вкладок, кожної церкви і священника. В такій справі повинні йти всі церкви та духовенство солідарно. Тими грошими повинно ся пособляти таким місцевостям, де заходить колюча потреба окремого нашого душпастира, а де люди не в силі зложити нічо або цілої суми на дотацію для священника. Наколи будемо мати гроші, тоді легко піде справа і з правительством, бо єму найбільше залежить на тім, щоби не обтяжувати фонду релігійного новими дотаціями. Тому, коли ходять о утворення нової посади душпастирської передовсім для Русинів, підносять правительство ріжні заміти, усліяв, а в дійсності розходять ся лиш о гроші.

Нинішні часи вимагають чим раз більше напруженої праці душпастирської, тому і робітників потреба більше. Тішимо ся що наш нарід хоче мати священника, та радо єму помагальмо до досягнення свого душпастиря, бо се захотить наш нарід не лиш перед недовірством, яке всіми силами втікає ся до его хат, але і перед винародовленням, над яким так завзято працюють наші вороги.

Просимо помагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знайомих.

Мир на Балкані.

Як звучить текст букарештського мирного договору?

Текст мирного договору дослівно виглядає так: „Мировий договір між королем Болгарії з одної сторони, а королями Греції, Чорногори, Румунії і Сербії з другої сторони.“

Оживлені бажанем положення краю воєнному стану, який тепер панує між сими державами а також привернення миру своїм доси так тяжко іспитаним народам, порішили вище вачислені монархи заключити окончний мир і в сій цілі іменували повновласників (ваступає спис повновласників). Коли порозуміне щасливо досягнуто, рішено:

Артикул 1: Між королем Болгарії а иншими монархами і їх спадковцями та наслідниками панувати буде мир і приязнь.

Артикул 2: Відповідно до V. приписки протокола справлена границя між Румунією і Болгарією виходити буде з над Дунаєм під Туртукаю і кінчатися над Чорним морем на полудне від Еркене. Вразно постановлено, що Болгарія найдальше протягом двох літ зруйнує ествуючі кріпости в Рущуку і Шумлі і пофне їх о пояс 20 кілометрів від Балчіку. Мішана комісія протягом 15 днів визначить місце нової границної лінії і зробить поділ новою границею розділених дібр і посілостей. В случаю ріжниць думок рішати буде в останній інстанції мировий судія.

Артикул 3: Відповідно до IX. приписки

протоколу справлена границя між Сербією і Болгарією починати ся буде з гір Партаріца на давній границі, з давньої турецько-болгарської границі і з водної сіти між Вардаром а Струмою з виключенем горішньої долини Струмичи, яка остане при Сербії, кінчатися ся при горах Белясіца, де дотикати буде грецько-болгарської границі. Мішана комісія протягом 14 днів управкльнить нову границю і зробить поділ новою границею розділених дібр і посілостей з застереженням присуду мирового суду.

Артикул 4: Справи, які відносять ся до давньої сербско-болгарської границі, будуть порішені між перемовуючими сторонами відповідно до постанов, які записані в протоколі.

Артикул 5: Відповідно до IX. приписки протокола усталена границя між Грецією а Болгарією розпочинати ся буде від нової сербско-болгарської границі, перебігати хребтом гірського ланцюга Белясіца і кінчатися при гірлі ріки Места над Егейським морем. Мішана комісія і мировий суд одержуть такий самий обсяг ділава, який вже зачкрнений в попередних артикулах. Вразно постановлено, що Болгарія вже тепер зрікає ся всяких претенсій до острова Крети.

Артикул 6: Головні кватирі армій поодиноких держав будуть повідомлені про підписане договору. Болгарське правительство зобов'язує ся вже в найближших днях приступити до розоруження війська, яке стоїть гарнізоном в окупаційнім поясі, ведучої війну армії, а військо буде перенесене на иншу точку давньої болгарської області і аж, покинувши окупаційний пояс поверне до своїх звичайних гарнізонів.

Артикул 7: Покинене болгарської області (розуміє ся союзним війском — прим. Ред. Русл.) розпочне ся сейчас по розоруженю болгарської армії і покінчатъ ся найпізніше в 14 днях.

Артикул 8: Підчас побуту на болгарській області задержуть армії право до реквизиції за оплатою в готівці. Вільно їм буде користатися з залізничної до перевозу війська і середників поживи без відшкодованя. Недужі і ранені полишуть ся під опікою союзного війська.

Артикул 9: Всі воєнні полонники мають бути в часі можливе як найскорше і взаємно обміняні. Правительства взаємно займуть ся доставою безпосередніх середників удержаня і опікою над воєнними полонниками.

Артикул 10: Мировий договір буде ратифікований протягом 15 днів, або коли се покаже ся можливим, ще скорше. Обміна ратифікації відбуде ся в Букарешті.

Текст договору стверджують повновластника підписами і приложенем своїх печатей.

Дано в Букарешті, 10. серпня 1913 р.

Ревізія букарештського мира не буде?

Хоч в Льовдоні постановлено перевести ревізію букарештського мирного договору, тепер одна держава по другій заявляє, що букарештський договір є окончний і що не треба ревізії. Найперше заявила се Франція, хоч мусіла вислухати прикрих слів від російської печати, опісля Німеччина в противенстві до Австрії, за ними пішла Англія і Італія, вкінця Росія, аж осамотнена Австро-Угорщина, не видячи ні звідки охоти до ревізії уступає й собі. Звіщає про се „Grazzer Tagespost“. Австрія мусить зречи ся наміру помочи Болгарії, бо Німеччина з цілою силою накинута ся на неї за се „каламучене агода“.

Обміна депеш між нашим цісарем і румунським королем з нагоди заключеня мира.

Румунська телеграфічна агенція оголошує таку обміну депеш між цісарем Франца Йосифом а румунським королем Карлом. Депеша нашого цісаря звучала: Прошу Тебе, щоби ся прийняв мої нийсердечнійші бажаня а нагоди успішного висліду під Твоім руководством мирового діла, яке покляло край проливами крови на Балкані і обезпечило Твою країну мир. Як доси так і на дальше беру найживішу участь ві всім, що виходять на Твою користь і успішність Твого краю.

Відповідь короля Карла звучить: Твої сердечні бажаня і Твоя жива участь з нагоди заключеня мира в моїй столиці дуже мене утішили і з цілого серця дякую Тобі за сей новий доказ вірної приязни, яку мені все, особливо в тяжких хвлях, Ти виявляв. Коби мир остав тріквий і окончний на Балкань-

скім півострові, який так багато перейшов в останніх роках, і настав мир для добра наших держав.

Розоружене.

Болгарська і сербська армія розоружує ся. Також румунські жовніри розходять ся домів. Є надія, що й Греція сими днями розпустять резервістів і на балканським півострові настане мир.

Із Львова на полі бою.

Львіська болгарська колонія прорідила ся значно. Перед вибухом війни з Туреччиною перебувало у Львові до 50 Болгар. В політехніці, академії ветеринарії і лісовій школі образувало ся їх 18, крім того було около 30 болгарських огородників, які звязавши ся в спілку, виарендували кусень ґрунту в Сигнівці і під Високим Замок і управляли ярину.

Коли вибухла війна з Туреччиною, 13 болгарських студентів з львівських научних заведень повернуло до вітчизни, щоби ставитися під оружжя. Члени болгарської огородничої спілки поїхали всі. У Львові лишило ся лише 5 болгарських студентів, які не належали до війська. З болгарських огородників повернуло недавно кільканадцятьох неспосібних до оружжя, підростків або старців.

Серед львівських Болгар панує пригноблене. Всі обвинувачують Данева і обурюють ся на Росію. Ті, що повернули, привезли з вітчизни сумні новини. Майже в кожнім другім домі оплакують в Болгарії когось, що ніколи вже не поверне, бо незвісний гріб покрив его тлінні останки. Привезено також вісти про тих, що виїхали були зі Львова на поле бою. Двох з них не поверне вже ні до Львова на студії ні до дому. Оба згнули ще в першій війні.

В битві під Ескі Баба, перед Чорлю погиб слухач першого року львівської академії ветеринарії Дмитро Парашкович, капітан піхоти. На рік перед вибухом війни покинув військову службу, а був вже капітаном, і як 38-літній мужчина приїхав до Львова, щоби записатися на ветеринарію. Студії перервала єму війна. Надягнув на себе знова одяг і погяб на чолі своєї компанії.

Під Чат-лджою, в перших днях приступу на сю останню турецьку станицю, впав слухач першого року львівської політехніки Стефан Попов, резервний підпоручник артилерії. Був він перед тим народним учителем. Складав гроші, щоби виїхати на студії за границю. Коли покінчив 26-тий рік життя, мав вже стільки ошадностей, що міг приїхати до Львова і записатися на політехніку. Не судило ся єму покінчити студій.

В першій і другій балканській війні в поміж слухачів львівських научних заведень бороли ся крім того резервові підпоручники: Ганчев з III. року лісової школи, Греков, слухач I. р. ветеринарії і Добрев з III. р. ветеринарії.

Сих з помежи шкільної молодежи, які не відбули ще військової служби, не покликано в часі першої війни на поле бою. Покликано декотрих з них під оружжя, однак задержано в краю. Як щойно виобразовані жовніри брали участь в балканській війні: Кожухаров з I. р. лісової академії, Бобев з III. р. ветеринарії, Станчев з III. р. лісової школи, Каваклев з III. р. лісов. шк., Франгія з V. р. політехніки і ще трох незвісних нам поіменно.

З помежи болгарських огородників, які виїхали із Львова, не згинув ніхто в першій війні. Доси в тугешній болгарській колонії не звісно ще точно, хто в другій війні згинув. Перебіска з вітчизною є утруднена. Листи з Болгарії приходять ту по двох тижнях, а крім того строга цензура не дозволяє на писане всего. Останній лист, що дійшов до Львова, був писаний з поля бою, в переддень кривавої битви під Кочаною. Писав его Франгія, доносячи, що сербська армія находить ся лише о 6 км. в віддалі і що битва, в якій і він возьме участь, розпочне ся вже за кілька годин.

Просимо відновити передплату.

НОВИНИ.

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Пер. мощ. с. Ст.; римо-кат.: Усп. Пр. Д. — В суботу: руско-кат.: Ізаакія; римо-кат.: Роха.

— До Києва на виставу виїхало передвчера зі Львова 27 Українців, а друга часть прогульковців виїздить дня 16. с. м. На людий, що оглядали вже київську виставу, робить она вражінє утравістичної російсько-польської, бо Польки виставили дуже багато предметів і в великім числі єї звиджують.

— В справі сегорічних маневрів дістаємо з міста такі замітки під адресою військових властей: „Слотаве літо нищать без милосердия людську працю на поли, тому дуже бажане було би, щоби військові власти як найбережнійше обходили ся по полях при сегорічних маневрах. Нехай хоч те, що не погнило або не вимокло, або чого повинь не забрала, дістане ся нашим хліборобам, бо відшкодоване, яке платить військовий скарб, не стоїть в ніякій пропорції з тим нещастем, що навістило села із сегорічною слотою і селяни раді би зібрати хоч одробину своєї праці. А нема сумніву, що військові власти могли би при добрій волі так покермувати маневрами, що управлене поле полишило би ся поза операційною лінією маневрів. Дивне ще те, що вимарш на маневри постановлено саме в день рокового руского съята Преображенія Господного“.

Довідуємо ся, що перемиский корпус відбуде сего року лише кріпостні маневри.

— Вигляди на зарібки в східній Галичині. З оглядом що кредити на залізничні будови в Галичині є вже тепер забезпечені, прискорено оброблене відовідних до сеї цілі начерків. В наслідок сего небавком зачнуть ся вже ось які залізничні будови в східній Галичині: 1) Розширене залізничного шляха, стачійних і варстатових буданків на двірці у Львові і будова касарень для залізничної служби. 2) Будова нового товарового складу в Бродях. 3) Розширене варстатів, товарових складів і будова нових перонів на особовім двірці в Станіславові і 4) розширене залізничних шляхів в Хриплині. Тепер ведуть ся вже ось які роботи: 1) Розширене складів в Новім Савчи. 2) Розширене електричної централі і монтовні для машин на двірці у Львові. 3) Розширене двірця в Мостисках. 4) Будова помешкань для залізничної служби в Тернополі і 5) будова т. зв. „Zugsförderung Anlage“ на двірці в Дрогобичі.

— Католицьке печатне бюро. Польський „Католицький секретаріат“ у Львові освоює печатне бюро, яке буде збирати відомости про католицьку працю в краю та про заходи ворогів католицизму і передавати їх польським часописам. Се бюро має контролювати всі вісти ворожих часописів та їх простувати, а в разі потреби потягати на судову дорогу.

— Недобори в краєвих бюджетах зростають у всій Австрії. Про галицькі недобори неравма вже писали, тому низше подамо недобори инших країв Австрії. І так в Чехах виносять недобір 140 мил. корон. Иншій краї переносять свої недобори при нормально діялючій автономії з року на рік і не можуть винайти нових жерел доходу на їх покритє, ані переіменити короткоречивцевих довгів при помочи постійного кредита. В одних краях зупиняє се політичний розстріл, а в инших трудні відносини грошевого торгу. Взірцевий в своїй господарці, австрійський Шлез, має тепер постійний недобір. Вправді ще не великий, бо виносить лише півтора мільона корон. Недобір Буковини виносить тепер 2 мил., а Сирії понад 2 мил. корон. Також і Тироль не може посплачувати довгів, які вже доходять до 7 мил. Менше уладнані відносини чим в Тиролі панують в Моравії, де недобір виносить 15 мил., а довгів понад 20 мил. Моравія емітувала вже за 50 мил. корон облігацій, а винна ще банкови краєвої культури 24 мил. Проценти, які мусить платити сей край, рівнають ся довгови, який став вже аномальним тягаром і зближає край до тих відносин, в яких находить ся праміром Будапешт, а який затагнувши недавно 60-мил. позичку вже знова грядє грошей. В тих відносинах служать інституції, як пр. товариства обезпеченя, платні урядників і н. не як давнійше потребам горожан, але їх капітали мусять латати діри краєвої господарки. Без сумніву, що на сім терпить край, а в першій мірі его населене.

— **Побільшене австрійської армії.** В справі підвищення стану і заложення нових формацій в австрійській артилерії пише „Milit. Rundschau“, що мировий стан батерії складає ся головню з 4 армат при кінних батеріях і 2 возів з амуніцією. Властиво лише батерії трох граничних корпусів мали підвищений мировий стан, що однак зі щадних оглядів знесено підчас реорганізації артилерії. Тепер покищо треба побільшити мирову силу полевих гармат, які стоять над границю, о два вози з амуніцією і оден віз з приборами, що означувало би приріст коло 80 батерій полевих гармат і гавниць і підвишити мировий стан о 2—3 підфіцірів, 12—15 жовнірів і 14—15 коний. В 12 кінних батеріях треба би підвишити мировий стан о 2—3 підфіцірів, 15—20 жовнірів і кругло о 25 коний. При інших батеріях є покищо конечне підвищення їх о кілька жовнірів і о 2—4 коні, щоби в сей спосіб покрити убуток і відкомендорване. При гірській артилерії конечне є підвищення о 600 жовнірів і 300 коний з оглядом на нові гармати і причинене там підвищення тягарів.

Військовий заряд задумує утворити також два нові полки кінноти, з тих оден драгонів, а оден уланів. В наслідок сего буде вислати стан кінноти 51.000 жовнірів, підчас коли доси вивозив 45.164.

„N. fr. Presse“ доносить, що також і в австрійській маринарці постановлено поробити деякі зміни. Іменно осередна власть буде поділена в сей спосіб, що місцем команди маринарки буде Поля, а секція маринарки і на дальше Відень. На чолі секції стане заступник команданта маринарки: становище команди маринарки і відношеня секції маринарки до міністерства війни не змінять ся. Командант маринарки буде міг вїзїдати в Поді лише на засіданя ради міністрів і на засіданя спільних делегацій.

— **II. міжнародний конгрес ратунок при випадках відбуде ся у Відні від 9. до 13. вересня с. р. в будинку парламента.** Праці сего конгреса обнимають три головні засіданя, гуртовні засіданя і праці в 10 відділах, а іменно: 1) Перша лікарка поміч, 2) образоване не-лікарів в удляюваню першої помочи, 3) ратунок в містах, 4) ратунок в подорожи (велізниця, самохід, летництво і ш.), 5) на морю і загалом на водах, 6) в гірництві і подібних підприємствах, 7) при огневих сторожах, 8) в горах і 9) ратунок і спорт, 10) запобіганя винадкам. Доси зголошено на конгрес 190 рефератів і відчитів. Виводи деяких прелггентів будуть доповнені демонстраціями світляними образами і кінотеатрами.

— **Мадярска перепись населеня.** Місячник „Prüdy“, перегляд „молодої Словаччини“ подав в статі Івана Парішки п. в. „Уривки із переписи“ цікавий і важний причиною до мадярської статистики населеня. В 1900 році числено в Будапешті 25.168 Словаків, в р. 1910. році вже лише 20.359, отже протягом десяти літ вивозив би убуток 4809 душ, т. є. майже 20%. Не можна вправді заперечати, що Словаки розмірно скоро мадьяризують ся в столиці Угорщини і то скорше такі, що переходили середню школу, чим прості робітники. Що однак тратять Словаки через винародовлене, се з причинком надробляють безнастановою, а щораз численішою імміграцією. Про се свідчить точно перепись походження будапештського населеня. От зачислено, що аж 100.721 осіб погодить з 18 комітатів горішної Угорщини, де Словаки становлять більшість, або де становлять поважне число загалу населеня. Углядавши точно відношеня населеня смх комітатів до загалу населеня, одержимо, що належить числити в Будапешті що найменше 58.048 Словаків. Число осіб, яких рідною мовою є словацка, буде отже що найменше три рази більше, ніж се подає урядова перепись; а коли би дочислити ще дітний Словаків, які уродили ся в Будапешті, то сміло можна числити Словаків в Будапешті на 70.000 душ. Такі самі переписи ведуть Мадяри що до руского населеня. Та Словаки відрухово противлять ся сим мадярским крутітствам, а Русини на Угорщині сїлять і мадьяризують ся.

— **Конгрес охорони дітний.** В часі від 4. до 6. вересня с. р. відбуде ся в Сольногороді II. австрійський конгрес, посвячений справам охорони дітний. Сей конгрес викликав загалне зацікавлене, а з дотеперішних зголошень видно, що в нім возьме участь много судий, лікарів, учителів, політків, заступників охоронних інституцій і товариств, селян, проми-

словців і відпоручників робітничих організацій. Вже тепер готовлять ся там до святочного прийнята учасників конгреса. В тій справі поробив вже комітет конгреса ріжкі зарядження. В програму конгреса будуть входити: привітний вечер на монашій горі (Mönchsberg), прогулька на Гайсберг, альпейский вечер в літничім домі і звиджуване околиць Сольногорода.

— **Викрите заразня віспи.** З Лондона доносять, що др. Корнет заявив оноді на міжнароднім конгресі лікарів, що йому удало ся викрити заразень віспи.

— **Холера в Катаро.** Стверджено, що Анна Мартінович, померша дня 6. с. м. в Катарі (полуднева Дальматія), умерла на азіський холеру. До сего случаю треба додати, що полуднева Дальматія, Герцеговина і Босна, а також полуднева Угорщина, Семігород і Буковина виставлені є на небезпеку холерної пошести, бо сі краї монархії сусідують в балканськими державами і Румунією, де тепер сотки людей дено помирає на холеру.

Під наглядом лікарів находить ся в Катаро 14 осіб, які заведужали серед підозрілих проявів о холеру. Коменді корпусу в Рагузі одержала припоручене приготовленя 7 холерничих бараків.

Бацілі холери занесено до полудневої Дальматії або в почтових посылках, або — що можливіше — принесли їх Серби з полудневої Дальматії, які на вість про війну з Турками, поспішили до Чорногори і бороли ся в черногорских рядах.

— **Де є соціалістичний посол „товариш“ Семен Вітик?** Суботнішна „Wiener Zeitung“ оголошує таку пригадку: „Проти посла Семена Вітика, якого місце побуту не є звісне, внесла Марія Генгель жалобу о 60 К. Розправа відбуде ся дня 20. серпня“. Посол „робочого люду“, який побрав денно 20 К посольської дисти, безжениий, без віяких обовязків від коли вістав послом, стане на розправі за 60 К! Можливе однак, що й не стане на розправі, бо — як пише „Wien. Zeitung“ місце побуту п. посла не звісне. „Робочий варід“, за якого кривди нераз боров ся „язиком“ „тов.“ Семен, доробляє ся красної слави...

— **Відгомін нападун на професора в I реальній школі у Львові.** Франца Стаха, б. ученика IV. кл. I. реалн. шк. у Львові, який стрілив був на годні математики до свого професора Шадена, а якого опісля трибунал суду присяглих увільнив, виключила була крава рада шкільна зі всіх наукових заведень в краю, а тепер зі всіх прилюдних і приватних шкіл, які підлягають міністерству віроісповідань і просвіти і міністерству прилюдних робіт.

— **Судова розправа перед присяжними в справі Ілька Джигала,** котрий, як звісно, застрілив професора Бутковського в львівській учительській семінарії, відбуде ся дня 15, 16. і 17. вересня с. р. Проводити розправу буде радник Левицкий.

— **Жертва грому.** Дня 5. с. м. убив грім о 1. год. по пол. Онуфрія Барана з Підпечар, товмацког повіта, в хвилі, коли він сховав ся під дерево разом зі своєю жінкою Софією. Софію грім поразив.

— **Смерть при праці.** Дня 30. липця с. р. згинув Іван Карпів, бетоляр, який працював при будові мосту на громадській дорозі в Київці, жидачівського повіта. Карпова придусила бетонова рура, коли вї спускали в діл. Убитий полишив жінку і семеро малолітніх діточок.

— **Смерть вождя німецких соціалістів.** Вчора вїйшов зі світа в Ціріху Август Бебель, посол до німецкого парламента, одив з творців соціал-демократичного сторонництва і дуже визначна личність між німецкими соціалістами. З простого робітника, токаря, через самообразоване дійшов до найвищачішого становища на сторонництві, а з вго голосом числив ся німецкий парламент і соціалістичний світ.

— **Посли від „білого царя“ в Кракові.** В в'язниці краківського карного суду перебуває тепер 10 ппигунів, арештованих протягом останніх двох місяців. Були они на висулгах Росії і інформували російські власти в часі балканського пересиленя про розміщене краківської залози і про стрілецькі організації. Узявеві, се люди переважно інтелігентні, академіки(!). Слідство веде судія др. Найсер. Розправа проти них відбуде ся в вересні.

— **Жертви готівкою не звільняють нікого від обовязку жаданя купонів У. П. Т. і уживаня товарів з маркою У. П. Т.**

— **В Канаді, встані Альберті, діють ся прямо нечувані річи.** Протегований „Канадйским Фармером“ москвофіл Шандро в товаристві „канадйско-фармерских“ палочників побив учителя Українця Козловского, а до рускої школи в Сонленд силою впровадив англійского учителя, викинувши проти опору громади учителя Русина Чумера. „Новини“ доносять, що за Шандром і кацапскими ревнителями в „Канадйского Фармера“ глядає поліція. „Канадйский Фармер“ — як видно — хоч не чатаний т. зв. фонетичною правописою, заступає інтереси москвофільства.

— **Оригінальнє.** З Кракова телеграфують: Наслідком обжалуваня тутешних пань, які внесли до поліції жалобу, що їх мужі зіграють ся в карти, перевела поліція вчерашної ночи трусеницю в кількадесятох каварнянях і реставраційних льокалях і приловила кількадесятох грачів. Будуть они потягнені до судової відвічальности, як також власники льокалів.

— **Перший зять царя.** Тепер є вже зовсім певним, що син румунського престолонаслідника одружить ся з вел. кн. Ольгою, дочкою російского царя Миколи. „Р'бчч“ доносить в поінформованих кругах, що румунський престолонаслідник прибуде небанком разом зі своїм сином на Крим, де відбудуть ся заручини.

Оповідсти.

— **Вибори до податкових комісій.** Крава декларія скарбу оголошує, що вибори до податкових комісій для загального зарібкового податку для податкових тов. III. і IV. класи в розкладових округах політичних повітів: Радехів, Броди, Камінка струм. і Зборів, відбудуть ся в днях 22. і 23. вересня для правиборців, а 13. і 14. жовтня для вибору членів і заступників.

— **З Жіночого Кружна У. П. Т. імени Ганни Барвінок у Львові.** Всіх, що зголосили свої доньки до Інстатуту ім. св. Ольги і дістали карту прийнята, а не звернули досі деклараций, просимо, зробити се як найскорше. Хто до 20. серпня не надішле виговореної деклараций, будемо вважати его зрезигнованим з прийнята до інстатуту. Супроти членських нових зголошень мусимо мати певність, на кілько інстатуток можемо зарезервувати місця. — За Старшину Кружна: *К. Малицька.*

— **З ц. к. Дирекції державної гімназії в Кіцмані.** Шкільний рік 1913/14 розпочне ся дня 4. вересня о 8. год. рано святочним богослуженням. По богослуженню мають всі ученики зійти ся у своїй класах, де їм перечатає ся дисциплінарні приписи і поділ годів. Правильна наука розпочне ся 5. вересня о 8. год. рано. Вступні іспити до I. кл. відбудуть ся 1. і 2. вересня. Ученики, які хочуть бути прийняті до тої класи, мають явити ся одної або другої дня між 9. а 10. год. перед полуднем з родичами або їх заступниками в III. а класі і вказати ся метрикою, що вже мають або до кінця сего року будуть мати 10 літ, а як ходили до публичної народної школи, предложити ще й свідощтво фреквентацийнє або шкільні повідомленя що найменше за 4. шк. рік. В обох сих свідощтвах, поступ в викладній мові повинен бути зазначений одною нотою загалною, а крім того мусить в них бути виразна замітка, що ученик переходить до середної школи. Вступні іспити відбудуть ся в означених днях від 10. до 1. год. перед полуднем (на письмі) і від 3. до 6. год. по полудни (устно). Вписові такси, які треба з гори заплатити, вносять 7 К 20 сот. Повторенє вступного іспиту в однім і тим самим році, чи то в тим самим чи в іншим заведеню є забороненє. Вступні іспити до висших клас (II—VIII.) відбудуть ся 1. і 2. вересня від 8. до 12. год. перед полуднем а від 3. до 6. год. по полудни. Дотичні ученики мають зголосити ся до тих іспитів найдальше до 24. серпня і предложити метрику таї вказати легальним способом дотеперішні студії, іспитову таксу 24 К можуть они заплатити перед самим іспитом. По прахні і доповняючі іспити, відбудуть ся 1. і 2. вересня від 8. до 12. год. перед полуднем і від 3. до 6. год. по полудни. Записи учеників, що вже в попереднім шкільнім році належали до заведеня, відбудуть ся в означених до того шкільних кімнатах 3. вересня від 10. до 12. год. перед полуднем; ті ученики мають предложити останнє свідощтво і заплатити 3 К такси. В тим самим часі мають зголосити ся і предложити потверженє і ті

ученики, що їх на підставі зложеного пергд. вакаціями вступного іспиту прийнято до I. класи. Ученики з інших гімназій мають 3. вересня в часі між 11. а 12. год. перед полуднем зголосити ся в дирекційній канцелярії та предложити метрику і всі свідощтва; а на останнім з них має бути виразна замітка від дирекції, що ученик відходить без перешкоди до иншого заведеня. Такси для таких учеників вносять 7 К 20 сот.

Прийняте учеників до приготівки відбуде ся в пригот. класі 3. вересня в часі між 10. а 12. год. перед полуднем. До неї буде принимати ся лише учеників з рідною мовою українською, а прийнятих не сміє бути більше як 50. Умови прийнята такі: Доказ, що скінчили з добрим успіхом третю класу народної школи зглядно такий відділ, який відповідає третьому шкільному рокови, а далі вказ метрикою, що ученик має вже або до кінця сего року буде мати повних девять літ. Однак прийняте до приготівки лиш тимчасове, бо тих учеників, що в протягу першого місяця не викажуть ся достаточним знанем в подіючих предметах, відішле ся назад до народної школи. При записі не платять ся ніяких такс. Шкільна оплата вносить ся за кожний піврік 10 К. Однак бідних і гідних учеників може ц. к. рада шкільна кравва від шкільної оплати або зовсім або до половини увільнити. Кіцмань, дня 10. серпня 1913. — *Др. Артимонович, ц. к. директор.*

Олександр Барвіньский.

Спомини з мого життя.

29. Приїзд архієпис Рудольфа до Галичини. Сго побит в Тернополі. Етнографічна вистава. Ювілейні вечериці в честь Д. Маки.

(Дальше).

З великим трудом і заходом покінчено всі приготовленя на приїзд високого Гостя і можна було сидівати ся, що Русини достойно і поважно представлять ся архієписеві і утвєрдят его в погляді, що они є культурним народом. Мимо всего того переймала мене нераз тривога на згадку, що може що небуде не так скласти ся, як бд се було бажане. Місто Тернопіль було святочно прибране і приготовлене на приїзд архієпися, перед дворцем і улицями нагромадили ся тисячі народу. Дня 5-го липця (вісторок 1887) о 1/2 10, коли вже смеркло ся, а улиці засіяли ясным світлом, прибув архієпис Рудольф із своєю свитою з намісником Ф. Залеским, а після поватаня автономічними, державними, духовними і військовими властями удав ся достойний гість до полковничої палати при нинішній площі Собеского (проти домініканського костела), де вже був уставлений селяньський більш як столюдний хор під проводом о. Й. Витошинського, а вся простора площа Собаского і довкола домініканського костела була битком заповнена многотисячним народом. Скоро архієпис явив ся на балкони, розлягли ся одушевлені оклики: „Слава!“ а селяньський хор відспівав насамперед Народний гимн, а відтак кантату Д. Вахнянина, котра своїм поважним торжественним настроєм зробила велике вражєнє, тим більше, що сі звуки лили ся з уст сільських співаків. Не тільки архієпис і его найбільше окруженє, але й безліч вібраного народу мала нагоду перекопати ся, що наш нарід спосібний до високого культурного розвитку. В хорі стануло 122 співаків з Білої, Честилова, Воробійки, Цеброва, Куровець, Березовиці, Настасова і Вишівчика, та й мішани тернопільські, а головну его силу творили співаки з Денисова, Купчинєць і Городища. Се був сивавді перший того рода попис так многочисленного селяньского хору і випав зовсім гарно. Пізною порою розійшли ся вібрані перед палатою архієпися, а я і рускі члени комітету вийшли з повним благоволенем, що перша точка нашої програми була виконана гарно і зробила велике вражєнє на всіх.

Другого дня в середу (6. липця) вранці о год. 8-ій уставились в подвірю полковничої палати представники всяких корпорацій, урядових і шкільних властей а також представники руских товариств: „Філії товариства „Просвіта“, „Руска Бесіда“, „Руска Бурса“ і „Фондації кн. Конст. Острожского“.

Стрункий, молодий, вельми живий архі-

князь зробив на всіх вельми миле і привадне вражіння. Его цікавило все незвичайно, а коли приступив до нас, представників руских товариств, розпитував ся о їх цілі і розвиток і заявив своє повне вдоволене. Після того виїхав архієпископ до міського городу, щоби оглянути етнографічну виставу, устроєну в міскім павільоні, де були зібрані предмети археологічні і етнографічні і уложені після річних областей Сяну, Буга, Дністра і Прута. Вистава давала в малих розмірах вірний образ руского народу в Галичині, его способу життя, промислу, хліборобства і взагалі его культури. Архієпископ оправаджуваній В. Федоровичом і комітетом виставним був вельми зацікавлений виставою, велів собі пояснювати ріжні предмети і не щадив похвал для виробів домашнього промислу наших селян. З павільону удав ся архієпископ в глибину городу, оглянув чотири типи руских хат селянських (подільської, надбужанської, наддністрянської і гуцульської) з обістями, а відтак перейшов на простору площу, на котрій в округ були уставлені живі селянські і міщанські групи (по кількоро з кожного східно-галицького повіта) в своїх оригінальних народних одягах. Сі живописні і вельми ріжнородні групи і їх народні одяги та гарні народні типи людей звертали на себе бачну увагу Вис. Гостя. Сі етнографічні групи зняв відтак тернопільський фотограф Силькевич, а з того зложено гарний альбом, котрий, в чудово різбленій Шкрибляком гуцульским ладом касеті вислано відтак архієпископу, а другий примірник закупило товариство „Просвіта“ у Львові.

Коли вже архієпископ кінчив оглядати етнографічні групи, розляг ся з бічної алеї міського городу спів женців, косарів і громадальників, котрих похід зближив ся відтак до площі, де находив ся архієпископ із своєю свитою. Тут розвинув ся в цілій величавості цілий похід женців і жниць з серпами, грабильників з граблями і косарів з косами, на раменах, за котрими їхали запряжені волами драбнясті воли, навючені снопами, а на них сиділи побіч візників малі діти. Увінчані колосистими вінцями жниців (жалі) в гарних народних одягах повитали глибоким поклоном і звичайним обрядовим привітом дост. Гостя і зложили перед ним збіжжіві вінці, а скоро лише архієпископ висловив їм подяку, загомоніла сільська музика (скринка, бас, клярнет, респето і цимбали) а 25 пар парубків і дівчат з Острова і Березовиці в живописних одягах під проводом Романа Бачинського розпочали перед архієпископом обжинковий танець (коломийку). Весь сей обжинковий обряд пояснив я архієпископу, котрий розпитував ся мене о всякі подробиці і висловив своє живе вдоволене. У виставнім павільоні закупив архієпископ чимало предметів, особливо гуцульских.

Після двогодиного побиту в міскім городі на виставі вернув архієпископ до міста, де в готелю Пунчерта видав снідане, на котре окрім свити і достойників був запрошений також виставовий комітет. Я мав справдешне вдоволене, що попереднього дня приїхав до моєї хати в урядовім уніформі комісар Щуровський (той сам, котрий мене оклеветував перед властями), щоби мені доручати від архієпископа запросити на снідане. Однак найбільшим вдоволенем для мене було гарне і вновні удачне виконане програми, предложені свого часу мною іменем руских членів повіт. комітету і те корясте і живе вражіння, яке ся програма зробила на дост. Гостя і всіх присутних. Придворний містр архієпископа гр. Бомбель висловив ся про побит архієпископа до презеса повіт. ради Коритовского: „Es ist der Culminationspunkt des Empfanges!“. І справді прийняте в Тернополі треба вважати найвеличавішим і найкрасшим в краю, бо тут витали дост. Гостя не тільки поодинокі корпорації і стани, але весь руский і народ з Галичини, розкриваючи перед ним своє серце і душу і всі свої скарби і прикмети, а прийняте в Тернополі мало визначно руску ціху. Тим способом мав архієпископ нагоду пізнати руский народ і витворити собі вірний образ життя і всего обиту того народу, котрий не раз в трудних для Династії і монархії хвилях ставав вірно і кріпко в їх обороні.

Архієпископ Рудольф підчас своєї подорожі і побиту серед руского народу користував ся кожною нагодою, щоби прямо з людьми з того народу розмовляти (відбувало ся се доволі добре з підмогою чеського язика зро-

зумілого для наших людей), а тим способом в народі остали ті незвичайні вражіння по дост. Гостю, котрі дали після его трагічної смерті основу до всяких легенд і переказів, що живуть досі в устах руского народу.

З Тернополя виїхав архієпископ в дальшу дорогу по Галичині і Буковині.

При нагоді численного візду рускої інтелігенції і селянства з усього Поділля устроїли рускі товариства тернопільські по візді архієпископа дня 6. липця деклямаційно-музикальні вечериці в честь XXV-літної літературної діяльності Данила Млаки (Ізидора Воробкевича) в салі громади, котра могла помістити більше гостей, як давня замкова сала. В довшій промові, повитавши зібраних, зазначив я, як тяжко будив ся руский народ з вікового сна до нового життя в Галичині, а коли вже тут у нас засвітали і засіяло заране нового народного життя, то Буковина все ще дримала. Наразі там засвітило сонце, явив ся поет Федькович, а на другім кінці Буковини відозвав ся другий руский соловій І. Воробкевич. Відтак розповів я про его письменську і музичну творчість і зазначив, що Данило Млака не тільки поет буковинський, але став руским народним поетом, чого доказом ниніше сьвято. Співні кантати Н. Вахнянина в честь архієпископа, Ніщинського „Закувала та сива завуля“ виконали Денисівским хором, каватіни з Лисенкової опери „Різдвяна ніч“ і деклямації вповнили сей вечер, котрий зложив ся в милу гармонійну цілість з вражіннями, якими всі присутні були одушевлені з нагоди гостини архієпископа Рудольфа в столиці Поділля.

(Дальше буде).

Поправка похибки. В ч. 178. на сторони 3-ій замість „ich wurde als Candidat angestellt“ має бути „а u i gestellt“.

Телеграми

з дня 14. серпня.

Сараєво. Цісарским розпорядком з дня 12. с. м. знесено розпорядок кравного правилства з дня 4. мая с. р. про повнене деяких війскових служб цивільними особами в часі війни.

Софія (Бол. аг.). Болгарські збігді з Македонії вислали до Грея, Берхтольда і Сан Джуліана телеграми з протестом проти букарештеньского мира, який є соромом европейської цивілізації. Збігді заявляють дальше, що по заграбленю їм майна сербским і грецим війском, не бачуть иншого виходу як дальше бороти ся з новими власниками їх земель.

Пекін (ТКБ) Тисяч жовнівів правительственного війська побито недалеко Шангаю 1.500 ворохобників.

Мексик (ТКБ). Після урядових телеграм коло Торрерон убито в борбі або повішено 3.200 ворохобників; инні виратували ся утекою. Союзники стратили 200 людей.

Господарські, промислові і торговельні вісти.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

про ціни збіжжя і продуктів у Львові від 4. до 10. серпня 1913.

за 50 клг.

Пшениця	11:00—11:20	К
Жито	8:40—8:75	К
Ячмінь броварняний	9:00—9:50	К
Ячмінь на пашу	9:00—9:50	К
Овес	10:20—10:40	К
Кукурудза	0:00—00:00	К
Гречка	0:00—00:00	К
Горох до вареня	12:50—14:00	К
Горох на пашу	9:00—00:00	К
Бобяк	8:50—9:00	К
Конюшина червона	80—100	К
Конюшина біла	87—110	К
Конюшина шведська	00—000	К
Тимотка	00:00—00:00	К
Ріпак зимовий	16:00—16:50	К
Насінє конопл.	00:00—00:00	К
Хміль старий	150—160	К
Хміль новий	200—210	К

Чудові образи кисти арт. маль. п. О. Куриласа.

І. Пречиста Діва — Мати Русного краю.

ІІ. Ісус Христос — небесний Учитель.

Сі чудові образи (одинокі на народних мотивах) виїшли вірно після оригіналів у всіх природних красках.

Ціна за пару оправлених образів:
в рамках дубових з опакованем К 20— місячно К 3
" золотих " " 24— " К 4
" магоньових " " 28— " К 4
" спеціальних " " 34— " К 5
Висилає за посліплатою або на рати: М. Кри-
вецкий Львів. Ринок ч. 10.

!!! Свій до свого !!!

Перший Український Висилковий Дім
Музичних Струментів

ОРКАН

у Львові, ул. Тиха ч. 1.

поруцає по найдешевших цінах: скрипки
баси, цитри, флети, клярнети, труби, бубни
і т. д. та закладає цілі сокільські, січові,
читальняні й шкільні струнні або дуті
орхестри на всякий склад.
— — — — —
Цінник даром.

Олександр Барвіцький.

Спомини з мого життя.

Перша часть (Образки з громадянського і письменського розвитку Русинів в 60-их рр. XIX ст. (з додатком переписки Ст. Новаківча, М. Лисенка і П. Куліша з 10 портретами і двома картинами) виїшли вже яко №г. 87—91 Загальної Бібліотеки.

Можна набути в Накладні Я. О. Ренштайна в Коломиї, або в Книгарні Н. Товариства ім. Шевченка у Львові.

Ціна брошурованого примірника 1 К 50 сот.
" оправного примірника 1 " 80 "

Рух залізничних поїздів

обовязуючий з днем 1. мая 1913 Р. після часу середно-європейского.

Замітка. Поїзди поспішні означені груби м друком. Години нічні від 6:00 нечером до 5:59 рано означені підчеркненем чисел минутних.

Крізг до Львова

на головний дворець:

З Кракова: 22 ² , 54 ² , 6:22 ⁰), 7:25, 8:45, 9:55, 1:10 [*] , 1:25, 2:20 [§]), 5:30, 7:51 [†] , 8:25, 9:40
*) До Рашова. §) Від 15/5 до 30/9 включно щоденно.
†) в Городка яг. від 1/6 до 30/9 вкл. щоденно. о) З Мостиск.
З Підволочиск: 7:15, 11:25, 14 ² §), 21 ⁵ , 5:25, 10:30, 10:48 [†])
†) З Красного. §) Від 15/5 до 30/9 вкл. щоденно.
З Черновець: 12 ⁰⁷ , 523 ^{*)} , 543 ^{*)} , 7:40, 10:28 [†]), 1:45, 5:35, 6:31, 9:26
) Зі Станіславава. †) З Колома) і З Ходорова в кожний день по неділі і сьвяті.
Зі Стрия: 7:20, 9:00, 11:40, 6:20, 11. 10:42§), §) Від 15/6 до 8/9 включно лишень в неділі і римо-кат. сьвята
Зі Самбора: 7:45, 9:55, 1:48, 8:30.
Зі Сокаля: 7:05, 1:00, 7:33.
З Яворова: 8:04, 4:20.
З Підгаєць: 11:20, 10:20.
Зі Стоянова: 9:50, 6:30.

на дворець „Львів-Підзамче“:

З Підволочиск: 6:56, 11:05, 1:33 ^{*)} , 1:58, 5:06, 10:12, 10:31 [†])
†) З Красного. *) Від 15/5 до 30/9 включно щоденно.
З Підгаєць: 7:26 ^{*)} , 10:49, 10:01, 12:00§)
*) в Винник. §) в Винник лиш в суботу.
Зі Стоянова: 9:31, 6:11

на дворець „Львів-Личаків“:

З Підгаєць: 7:08 ^{*)} , 10:31, 3:03 ^{*)} 9:41, 11:43§).
*) З Винник. §) З Винник в суботу.

Локальні поїзди.

на головний дворець:

З Брухович: щоденно 6:55
щоденно: від 1/5 до 30/9 7:26
від 1/6 до 31/8 8:37, 11:00, 3:41, 5:15, 9:30.
в неділі і римо-кат. сьвята: від 1/5 до 31/5 8:41, 9:30.
від 1/6 до 31/8 1:54.
З Янова: щодня: від 16/5 до 15/9 9:11, від 1/6 до 31/8 1:25
в неділі і римо-кат. сьвята: від 11/5 до 31/8 10:10.
З Любіна: в неділі і римо-кат. сьвята від 11/5 до 8/9 9:00.
З Винник: лиш в суботу 12:16.

Візгз зі Львова

з головного двірця:

До Кракова: 12 ²⁵ , 3:35, 8:25, 8:32, 1:26 [†]), 2:05 [†] , 2:45, 3:40 ^{*)} , 5:50, 7:00, 7:30, 11:10
*) До Рашова. §) Від 15/5 до 30/9 включно щоденно. †) До Городка яг.
До Підволочиск: 6:08, 10:40, 2:00, 2:45 [†]), 2:55 [†]), 8:40, 11:15.
†) До Красного. §) Від 15/5 до 30/9 включно щоденно.
До Черновець: 2:45, 6:10, 9:10, 10:08, 2:30, 3:12 ^{*)} , 5:52 [†]), 7:50 [†]), 11:00.
*) До Станіславава. †) До Коломиї
*) До Ходорова в кожний день перед неділю і сьвятом.
До Стрия: 7:25, 11:02§), 1:50, 6:50, 8:15, 11:25.
§) Від 15/6 до 8/9 вкл. лиш в неділі і римо кат. сьвята.
До Самбора: 6:52, 9:05, 3:50, 10:56.
До Сокаля: 7:50, 2:35, 7:50, 11:35 ^{*)} .
*) До Рави рускої (лише в неділі).
До Яворова: 8:40, 6:31.
До Підгаєць: 5:55, 4:53.
До Стоянова: 8:05, 6:00.

з двірця „Львів-Підзамче“:

До Підволочиск: 6:28, 11:00, 2:14, 2:58 [†]), 3:12 [†]), 9:02, 11:33.
†) До Красного. *) Від 15/5 до 30/9 включно щодня.
До Підгаєць: 6:09, 1:34 ^{*)} , 5:15, 10:40§).
*) лиш до Винник. §) До Винник лиш в суботу.
До Стоянова: 8:22, 6:17.

на дворець „Львів-Личаків“:

До Підгаєць: 6:28, 1:53 ^{*)} , 5:36, 7:45 ^{*)} , 10:59§).
*) Лише до Винник. §) До Винник лиш в суботу.

з головного двірця:

До Брухович: що дня: 6:00
щоденно: від 1/5 до 30/9 4:21.
від 1/6 до 31/8 7:24, 10:05, 2:25, 6:15, 8:35
в неділі і римо-кат. сьвята: від 1/5 до 31/5 2:25, 8:35
від 1/6 до 31/8 12:47.
До Янова: щоденно: від 16/5 до 15/9 3:08, від 1/6 до 31/8 10:15.
в неділі і римо-кат. сьвята: від 11/5 до 31/8 1:11.
До Любіна: в неділі і римо-кат. сьвята від 11/5 до 8/9 2:25